

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJSKOG DRUŠTVA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

(Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje i Zelina)

TEHNIČKO UREDNIŠTVO

Stručni kolegij Gradskog muzeja Bjelovar

Glavni i odgovorni urednik: Goran Jakovljević

Tehnički urednik: Željko Vukčević

Uređivački kolegij: Goran Jakovljević (Bjelovar), Miroslav Klemm (Varaždin), Smiljka Marčec (Čakovec), Rastko Pražić (Kutina) i Antun Stišćak (Koprivnica)

Muzejski vjesnik izlazi jedanput godišnje. Rukopise ne honoriramo i ne vraćamo. Za sadržaj i lekturu tekstova odgovaraju autori.

Glasilo solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske.

Nakladnik: Gradski muzej Bjelovar

Za nakladnika: Božidar Gerić

Tisak: COLORPRINT Bjelovar

Broj 13 - ožujak 1990.

God. XIII.

Naklada: 900 komada

Naslovna stranica: Keltski novac iz Ribnjačke kraj Bjelovara, 1. st. pr.n.e.

A-990/90

baštinu rekonstruirane stare jezgre Kumrovca.

Tako su sticajem okolnosti te staje postale i neka varijanta izložbenog prostora. Mnogi posjetitelji pri obilasku Starog sela možda niti ne slute da je u nadsvođenim prostorima nekih staja, u "kolnicama", impozantniji etnografski materijal zapravo postavljen iz nužde. Na taj su način deponirani predmeti izloženi stalnim opasnostima fizičkog oštećenja, uvjetovanih nedostatkom dobro nam poznatih uvjeta koji su potrebni da se muzejski fondus dobro sačuva. Veliki broj eksponata smješten je u zatvorenim prostorima staja gdje je bilo moguće sigurnosnom bravom zaštititi ih od pogleda posjetitelja i eventualne krađe.

U upravi Starog sela, u kancelarijama kustosa, odvojene su dvije sobice za manje, priručne depoe. Tako u svojoj sobici kustos povjesničar čuva zbirku oružja, karata, dokumenata i sitnijih eksponata. Kustos etnolog je u svoj dio deponirao sav tekstilni materijal koji je ovdje uredno inventiran i impregniran svim zaštitnim sredstvima pogodnim za uništavanje štetočinja. Jedino u ovim malim depoima donekle su zadovoljeni uvjeti zaštite muzejskog inventara.

Nedavno je Zavod za proučavanje kulturnog razvitka iz Beograda objavio niz projekata pod nazivom "Standardi i normativi za muzejsku djelatnost" koji su rađeni na temelju već postojećih propisa, zakona i međunarodnih konvencija o muzejskoj djelatnosti. Na stranici

94. objavljena su "Pravila o korištenju depoa u muzejima i galerijama". Konkretno, u muzeju Staro selo Kumrovec, ne možemo zadovoljiti niti 80% navedenih pravila, jer naš je muzej izgrađen na nizu specifičnosti koje uvjetuju i poseban muzeološki tretman. No to ne opravdava deponiranje vrijedne i danas već rijetke građe nađene na terenu, u neadekvatne prostore koje smo pretvorili u skladišta za odlaganje eksponata, bez propisane radne prostorije za čišćenje i obradu muzeografskog materijala etnografske i povijesne zbirke.

Summary

The Old Kumrovec Village Museum has, as some other museums, problems regarding the storerooms; more than 1500 ethnographical exhibits are stored in unsuitable conditions, thus being exposed to cold, heat, dust, pests, stealing, etc.

Due to specific characteristics of a museum in the open air, the author emphasizes the importance of "storeroom support", as the exhibits in an open air museum are far more exposed to extreme climate conditions; therefore, storerooms mustn't be neglected but should be considered an integral and important part of a museum.

Translated by: Ivan Broz

Branka ŠPREM LOVRIC, Etno-muzej Staro selo Kumrovec

O kontinuitetu razvoja Etno – muzeja Staro selo Kumrovec

Unatoč dugogodišnjem postojanju Muzeja Kumrovec odnosno Starog sela Kumrovec, tek sada devedesetih godina dvadesetog stoljeća pruža nam se prilika da se uz već neke objavljene članke u pojedinim publikacijama predstavimo u cijelosti.

Povijest muzeja, njegovo konstituiranje,

kontinuitet postojanja seže u daleke poslijeratne godine kada je Rodna kuća Josipa Broza Tita 1953. godine ustanovljena kao "Memorijalni muzej Maršala Tita". Već tada, 1949. godine bilo je jasno da i neposrednu okolinu Rodne kuće, jezgra naselja Kumrovec, treba kao povijesni ambijentalni prostor obuhvatiti

mjerama zaštite i tako sačuvati za buduće generacije.

Prvo rješenje za uređenje starog sela Kumrovec izradila je prof. Marijana Gušić već 1953. godine kao sastavni dio plana regije od Zeleznjaka do Razvora, kojeg je izradio Urbanistički institut Hrvatske. Na osnovu tog rješenja, te čl. 57 Zakona o zaštiti spomenika kulture ("Narodne novine" br. 18/60) Konzervatorski zavod u Zagrebu donosi rješenje (br. 01-343/6-1962. od 31. X 1962.), kojim se utvrđuje da se "ruristička cjelina naselja Kumrovec koja obuhvaća rurističku jezgru mjesta u središtu kojega je Rodna kuća Maršala Tita, ima svojstvo spomenika kulture, te se određuje upis tog spomenika u Registar nepokretnih spomenika kulture kotara Krapina". Nešto kasnije Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu donosi rješenje (od 5. III 1969.) na osnovu čl. 31, 47 i 62 Zakona o zaštiti spomenika kulture ("Narodne novine" br. 7/67) i čl. 8 i 14 Pravilnika o registraciji spomenika kulture ("Narodne novine" br. 8/68) donosi rješenje da se grupa spomenika kulture RURALNA CJELINA KUMROVEC, koja je temeljem rješenja Zavoda za zaštitu spomenika kulture grada Zagreba br. 02-307/1-1963. od 04. 04. 1963. upisana u Registar nepokretnih spomenika kulture kotara Zagreb pod registarskim brojem 76, upisat će se u Registar nepokretnih spomenika kulture I kategorije Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu pod rednim brojem 76.

Paralelno sa razrješavanjem statusa Starog sela i uvođenja u Registar spomenika kulture, do 1963. godine na prijedlog prof. Marijane Gušić otkupljena je za muzejske potrebe kovačnica obitelji Broz, te kuća i štagalj sa starim kućnim brojem 19. Muzej koji je do te godine bio pod upravom Etnografskog muzeja prelazi pod upravu Muzeja revolucije naroda Hrvatske u Zagrebu, da bi nekoliko godina kasnije bio oformljen "Muzej Kumrovec u osnivanju", koji pod tim imenom djeluje do 1978. godine, kada je osnovana radna organizacija "Spomen park Kumrovec" u čiji sastav ulazi Staro selo sa svojim centralnim sadržajem Rodnom kućom Josipa Broza Tita. Prof. Marijana Gušić i nadalje aktivno radi na stvaranju projekta o Starom selu, te je 1973. godine

izradila Prijedlog uređenja Starog sela Kumrovec, koji je u svibnju iste godine prihvaćen pod nazivom "Prijedlog za postavu i uređenje etno-muzeja Kumrovec".

Godine 1977/78. prema prihvaćenom Prijedlogu za postavu i uređenje etno-muzeja Kumrovec, nakon dužeg vremenskog perioda otkupljuju se objekti 47 S i G, 49 S, 50 S. Tijekom narednih godina, točnije do 1985. godine u Starom selu na površini od 12.640 m² otkupljeno je, restaurirano i rekonstruirano ukupno 25 stambenih, 10 gospodarskih i 9 pratećih objekata. Paralelno sa otkupom objekata, njihovom restauracijom ili rekonstrukcijom, kustosi-etnolozi, kustos-povjesničar i preparator rade na otkupu i zaštiti eksponata namijenjenih muzejskim postavama. Svaki od obnovljenih ili rekonstruiranih objekata danas ima svoj novi sadržaj, bilo etnografskog ili povijesnog karaktera. Zajednički sadržatelj svih muzejskih postava u Starom selu danas je prikaz života zagorskog seljaka sutlanske regije na prijelazu iz devetnaestog u dvadeseto stoljeće.

Danas posjetitelji različitih uzrasta i interesa, od djeteta predškolskog uzrasta do vrhunskih stručnjaka, u Starom selu mogu razgledati slijedeće stalne povijesne i etno-postave:

"Spomen škola" (izložba obuhvaća restauriranu učionicu i postavu dokumentarnog karaktera pod nazivom "Razvoj školstva Kotara Klanjec u XIX. i XX. stoljeću")

"Povijest Kumrovca"

"Genealogija obitelji Broz"

"Tito metalac"

"Spomenica rada i drugarstva"

"Dječji likovni radovi" (uzorci za izradu mozaika Zdenca radosti)

"Rodna kuća Josipa Broza Tita" sa etno i biografskim odjelom

"Gospodarski objekt obitelji Broz"

"Kovačnica obitelji Broz"

"Način života i stanovanja kovačke obitelji"

"Kovački zanat"

"Zagorska svadba"

"Život mladog bračnog para"

Rekonstrukcija objekta kbr. 51 S

Detalj postave, "Lončarstvo", objekt kbr. 50 S, 1981. g.

"Vinarstvo"

"Lončarstvo"

"Od zrna do pogače"

"Izrada drvenih dječjih igračaka i pučkih svirala"

"Licitari"

"Način života i stanovanja zagorske obitelji".

Development of the Old Kumrovec Village Ethno-museum

In the immediate postwar period many visitors started coming to Kumrovec in order to see the house of birth of Josip Broz Tito (1892-1980), the wartime commander-in-chief of Partisans and founder of new Yugoslavia.

His house of birth became a memorial museum in 1953 when museum experts also made plans for the protection of old village

houses in the vicinity of Tito's house of birth, thus making the basis for the conservation of the old centre of Kumrovec.

During the restoration works in 1970's and 1980's about 45 houses, barns and other farm buildings were bought from their owners and restored to their 19th century look. These buildings today house numerous historical and ethnographical exhibitions – Old Village School, History of Kumrovec, History of the Broz Family, Traditional Wedding Feast, Blacksmith's Trade, Life of a Young Married Couple, exhibitions of pottery, viticulture, traditional production of textile, wooden toys and whistles, gingerbread hearts etc.

These exhibitions today present historical and cultural heritage of this part of Croatia to visitors from all over the world.

Translated by: Ivan Broz